

PAKOLAISNEUVONTA RY

LAHETÄJÄ: Sanna Rummakko
pakolaisneuvonta
sanna.rummakko@pakolaisneuvonta.fi
tel. 075 7575114

SM 028:00/2007

Sisäasiainministeriö

Rajavartio-osasto

5.6.2008

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi rajavartiolaitain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Pakolaisneuvonta ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa.

Ihmiskaupan ja laittoman maahantulon torjunnan tehostaminen on sinänsä hyväksyttävä tavoite. Tavoitteeseen ei tule kuitenkaan pyrkiä keinoilla, jotka vaarantavat mahdollisuuden tehdä turvapaikkahakemus Suomen rajoilla.

Suomi tunnetaan ihmisoikeuksia kunnioittavana demokratiana ja tästä kansainvälisestä maineestamme tulee pitää kiinni. Turvapaikanhakijoilla tulee olla esteetön pääsy kansainvälisen suojelun hakumenettelyyn rajasäännösten estämättä. Laitonta maahantuloa ja turvapaikanhakumenettelyä ei tule sekoittaa keskenään, mikä myös EU:n yhdenmetyissä rajaturvallisuuden strategisissa päätelmissä on huomioitava.

Kansainvälistä suojelua hakevat ihmiset joutuvat turvautumaan vaarallisiin keinoihin päästäkseen EU:n alueelle. Inhimillisiä tragedioita, kuten tukehtumiskuolemia, paleltumisia ja hukkumisia salakuljetusten ja vaarallisten merimatkojen vuoksi tapahtuu viikoittain. On hyvä, että myös Euroopan rajavalvontajärjestelmän Eurosurin kehittämistä koskevissa suunnitelmissa on asetettu yhdeksi tavoitteeksi merellä menehtyvien määrän vähentäminen.

Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston vahvistaminen laillisuusvalvontayksiköllä on ollut tärkeä uudistus Suomessa. Laillisuusvalvonta ja virkamiesten koulutus turvapaikanhakijoiden oikeusasemasta sekä turvapaikanhakijoiden oikeusturvan toteutumisen seuranta ja turvaaminen ovat tärkeitä, jotta rajaviranomaiset eivät jatkossakaan käsittele turvapaikanhakijoita laittomina maahantulijoina. Palautuskiellot sitovat Suomea ehdottomasti.

Ulkomaalaislain 12 §:n muutosta koskevan ehdotuksen osalta toteamme, ettei muutoksen tarkoituksena saa olla turvapaikkahakemuksen jättämisen vaikeuttaminen tai turvapaikanhakijan maahanpääsyn epääminen missään tilanteessa. Ehdotuksessa mainitulla hallinto-oikeuden täytäntöönpanokiellolla ei ole merkitystä, mikäli turvapaikanhakijan mahdollisuus maahanpääsyyn estetään. Palauttamiskieltojen rikkominen on aina riskinä silloin, kun turvapaikkahakemusta ei oteta vastaan eikä hakijan hakemusta tutkita Suomessa. Lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa onkin nimenomaisesti todettu, ettei Schengenin rajasäännösten 13. artikla rajoita kansainvälisen suojelun ja turvapaikanhakijoiden oikeuksia. Tämä on tärkeä lähtökohta ulkomaalaislain sanamuotoa harkittaessa. Turvapaikanhakijan oikeus jättää hakemus ja saada asiansa tutkittua Suomessa tulee selkeästi ilmaista lainkohdassa, jottei tulkinnanvaraa jää.

Lain tasolla olisi tärkeätä todeta, että kolmansien maiden kansalaisten tulee saada tietoa oikeusapupalveluista, olivatpa he turvapaikanhakijoita tai ja niitä, joiden maahanpääsy esitetyn 12 §:n perusteella evätään. Turvapaikanhakijoiden tulee saada mahdollisuus oikeusapuun jo heidän asioidessaan rajaviranomaisen kanssa turvapaikkahakemusta jätettäessä. Tämä on ensiarvoisen tärkeää turvapaikanhakijan oikeusturvan takaamiseksi ja oikeusvarmaan lopputulokseen pääsemiseksi.

Kirsi Hytinantti
Johtava lakimies